

Asia: VN/12646/2020

Luonnos hallituksen esitykseksi laiksi kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä tutkimuksen, opiskelun, työharjoittelun ja vapaaehtoistoiminnan perusteella annetun lain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Suomen ja suomalaisten korkeakoulujen kilpailukyvyyn ja osaamistason pitämiseksi korkeana kansainvälisessä kilpailussa on välttämätöntä, että Suomeen saadaan lahjakkaita nuoria, jotka ovat valmiita sitoutumaan opiskeluun, kulttuuriin sekä työllistymään. Laissa ehdotetut muutokset ovat yksi askel muutettaessa Suomi -kuvaa myönteisemmäksi. Kansainvälinen kilpailu hyvistä ja lahjakkaista opiskelijoista on kovaa ja nykyisellä lainsäädännöllä on annettu muiden maiden korkeakouluille ja erityisesti samoista asiakasryhmistä kilpaileville eurooppalaisille korkeakouluille pitkä etumatka.

Suomea vaihtoehtona ja Suomeen saapuville opiskelijoille on tarjottava kannustava ja ennakoitava toimintaympäristö. Tätä toimintaympäristöä lakimuutos parantaa. Suomen koulutusjärjestelmä on todettu tehokkaaksi ja laadukkaaksi. Siihen kannattaa investoida siten, että tänne saapuvalla opiskelijalla on turvallinen ja kannustava järjestelmä käytössään jo oleskelulupaa haettaessa.

SAMK katsoo, että hallituksen esityksessä esitetyt muutokset oleskeluluvan myöntämisestä ja kestosta ovat tervetulleita ja välttämättömiä muutoksia, kun tavoitellaan koulutuspoliittisessa selonteossa asetettujen tavoitteiden saavuttamista. Toimenpiteiden riittävyys ja toimivuus selviää lakia sovellettaessa.

Jatkuvan oleskeluluvan myöntämisen edellytys opiskelijalle on se, että hänellä on selvitys ensimmäisen vuoden turvatusta toimeentulosta. Lisäksi edellytyksenä on ”Opiskelijan toimeentulon on kuitenkin oltava turvattu koko opintojen keston ajan.” Yksityiskohtaisissa perusteluissa todetaan ensimmäisen vuoden jälkeisen toimeentulon jälkeisten vuosien toimeentulon osalta, että ” olisi opiskelijalla kuitenkin velvoite huolehtia toimeentulostaan koko sen ajan, jolle oleskelulupa myönnetään.” Tämä viranomaista toiminnassaan ohjaava lain tulkitsemin ohje jättää erittäin suuren tulkintamahdollisuuden. Koulutuspoliittisen selonteon tavoite vuosittaisesta 15 000 kansainvälisen opiskelijan saaminen Suomeen opiskelemaan on kansainvälisessä korkeakoulujen kilpailussa kunnianhimoinen, vaikkakin työvoiman saatavuuden kannalta, välttämätön tavoite. Muutetavan lain

tulkinnan pitää tukea tämän tavoitteen saavuttamista. Tämän vuoksi lain tavoitteen, koko opiskelujaksi myönnettävä oleskelulupa, toteutumisen seurantaan pitää kiinnittää huomiota ja ryhtyä tarvittaessa toimiin.

Opiskeluiden jälkeistä työnhakua ja yritystoimintaa varten oleskeluluvan keston pidentäminen vuodesta kahteen ja myöntäminen jatkuvana heille, joilla esim. korkeakouluopiskelua varten oleskelulupa on ollut jatkuva, on linjauksena tervetullut ja parantaa myös Suomen maakuvaa ja houkuttelevuutta kilpailtaessa korkeakoulutukseen oman maansa ulkopuolelle hakeutuvista opiskelijoista. Oleskeluluvan myöntäminen mahdollisen toiseen maahan muuttamisen jälkeen valmistumista seuraavan viiden vuoden aikana on kannatettava muutos. Oleskeluluvan edellytyksenä olevan toimentulokriteerin soveltamiseen liittyy tämänkin pykälän tavoitteiden osalta tarvetta asianmukaiseen seurantaan.

Mattila Timo
Satakunnan ammattikorkeakoulu